

СТАН СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Налагодження роботи національного бізнесу в умовах війни є запорукою того, що державний бюджет буде наповнюватися, населення зберігатиме платоспроможність, а активізація бізнес-діяльності – стане ключовим фактором посилення економічної стійкості держави, а отже, і її здатності ефективно протистояти агресору. Застосування спрощеної системи оподаткування тривалий час супроводжується дискусіями з питань її покращення та удосконалення.

Досвід Сполучених штатів Америки, країн Європейського Союзу, Японії вказує, що малий бізнес чинить безпосередній вплив на формування показників економічного розвитку країни: забезпечує надходження до бюджету, формує робочі місця, проводить свою діяльність в тих ринкових сегментах, де великий бізнес важко адаптується. Беручи до уваги дані чинники, західні країни всіляко підтримують та сприяють розвитку малого бізнесу через спрощення порядку реєстрації, кредитування на пільгових умовах, впровадження спеціальних режимів оподаткування, надання іншої інформаційної та фінансової підтримки [1].

Наша держава, на сьогодні, ставить за мету пошук оптимальної спрощеної системи оподаткування, яка б, з одного боку, сприяла забезпеченню податковими надходженнями бюджетів усіх рівнів, а з іншого – стимулювала економічну активність та надавала підтримку суб'єктам малого підприємництва.

Спрощена система оподаткування була запроваджена Указом Президента України №727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» та передбачає спеціальний податковий режим для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні.

У відповідності до п. 1 ст. 297 Податкового кодексу України спрощена система оподаткування, обліку та звітності представляє собою особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, на сплату єдиного податку, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [4].

Спрощена система оподаткування має певні переваги: звільняє від сплати окремих видів податків: податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, ПДВ, земельний податок і т. д.; надає права вибору сплати ПДВ; спрощує ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Натомість вона передбачає тільки один вид податку: єдиний податок, який сплачується до місцевого бюджету. Незалежно від цього підприємці сплачують єдиний соціальний внесок. За спрощеною системою оподаткування відбувається поділ платників на чотири групи. Сплата єдиного податку має обмеження у застосуванні за кількістю працівників, рівнем доходу, видами діяльності, ставками оподаткування (табл. 1).

Організація фінансової підтримки малого бізнесу є найважливішим кроком державної допомоги. На загальнодержавному рівні підтримка малого підприємництва гарантується Законом «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», відповідно до якого «держава гарантує фінансову, інформаційну, консультаційну підтримку, у тому числі підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів господарювання, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу» [2].

**Спрощена система оподаткування для ФОП
та суб'єктів господарювання**

Показники	1 група	2 група	3 група	4 група
	для ФОП	для ФОП	для ФОП та юрид.осіб	для сільськогосподарських товаровиробників
Ставка ЄП	до 10% від прожиткового мінімуму	до 20% від мінімальної ЗП	5% з доходу	передбачена п. 293.9 ст. 293 ПК
Ставка ЄП для платників ПДВ	-	-	3% з доходу	передбачена п. 293.9 ст. 293 ПК
На період воєнного стану	-	-	2% з доходу	-
Обсяг доходу	1 085 500 грн	5 421 000 грн.	7 585 500 грн	75% і більше складає частка сільськогосподарського товаровиробництва
На період воєнного стану	-	-	обсяг доходу не перевищує 10 мільярдів гривень	-
Наймані працівники	-	10	не обмежено	не обмежено
Податковий період	1 рік	1 рік	1 квартал	1 рік
Види діяльності	«роздрібний продаж» та «побутові послуги населенню»	«послуги», «виробництво/ продаж товарів», «ресторанне господарство»	будь-які види діяльності, дозволені на спрощеній системі	сільське господарство

*Джерело: складено авторкою самостійно

Основним завданням держави на шляху підтримки розвитку малого бізнесу в умовах війни є вдосконалення спрощеної системи бухгалтерського обліку та звітності. Урядом країни було запроваджено нові правила на підтримку підприємництва, що передбачають послаблення вимог щодо ведення бізнесу, зокрема на період воєнного станусуттєво розширено

можливість платників податків застосовувати спрощену систему оподаткування. Так, на третю групу із ставкою 2% зможуть перейти платники податків з обсягом доходу, що не перевищує 10 млрд. грн., а також дозволено перебувати продавцям підакцизних товарів. При цьому для таких платників єдиного податку реєстрація платником податку на додану вартість буде призупинена. Фізичні особи-підприємці, які є платниками єдиного податку першої та другої групи мають право його не сплачувати та, відповідно, не подавати за відповідний період звітність. Також для вирішення проблем, пов'язаних з оподаткуванням малого бізнесу в Україні, слід прискорити прийняття Закону України «Про малий бізнес», який зміг би визначити та узагальнити організаційно-правові, економічні засади підтримки малого бізнесу, дав би чітке і зрозуміле пояснення основних термінів, визначив би центральні напрями державного регулювання та підтримки малого бізнесу [3].

Запропоновані рекомендації дозволять використовувати податкові важелі для підтримки розвитку суб'єктів малого бізнесу, їх соціальної активності і наповнення бюджетів в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Буй Т.Г. Податкове стимулювання розвитку малого підприємництва в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?n=9&y=2018> (дата звернення: 20.05.2022).
2. Григоренко В.О. Удосконалення спрощеної системи оподаткування в контексті формування фінансового потенціалу території. *Ефективна економіка*. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення: 20.05.2022).
3. Грановська І.В. Сучасний стан розвитку оподаткування малого бізнесу в Україні. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2021/3_2021/20.pdf
4. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.05.2022).